

LA RONDALLA DEL DI JOUS

EL VELL I ELS DIMONIS 🍁 🍁 🍁
EL MIRALL DE MATSUYAMA 🍁
🍁 EL VELL QUE FA FLORIR ELS ARBRES MORTS

Contes japonesos. — Il·lustrats per artistes de Tokio

BARCELONA, «L'AVENÇ», RAMBLA DE CATALUNYA, 24

EL VELL I ELS DIMONIS

JA fa molt temps que hi havia un vell que tenia una llupia molt grossa a la galta dreta. Un dia sen va anar a la montanya pera fer llenya, quan vet-aquí que la pluja va fer-se tant espessa i el vent bufava amb tanta furia que li va ser impossible entornar-sen a casa seva, i, ple de por, va refugiar-se en el forat de la soca d'un arbre vell. Mentre s'estava allí arraulit i se li feia impossible de rompre'l sòn, va sentir el borboll de varies veus a distancia que gradualment s'anaven acostant fins allí ont ell s'estava.

I va dir-se ell mateix: «Que extrany! Me creia estar sol a la montanya i sento veus de molta gent que s'acosta cap aquí».

Allavors, agafant coratge, va treure'l cap a fòra i vegé una nombrosa colla dels sers més extravagants. Els uns eren vermells i duïen vestits verds, altres eren negres i anaven vestits de vermell; n'hi havien que no tenien sinó un ull, d'altres que no tenien boca; es a dir, es ben bé

I va dir-se ell mateix : « Me creia estar sol... i sento veus de molta gent... »

impossible explicar totes les coses estranyes que va veure.

Varen encendre una foguera que aviat tot ho va aclarir com si fos de dia. Varen seure al voltant del foc fent una gran rodona, i van començar a beure vi i a posar-se alegres lo mateix que si fossin sers humans. Passaven tant sovint el got de l'un a l'altre tot lo voltant, que aviat alguns van emborratxar-se. Un dels dimonis més joves va aixecar-se i va començar a cantar una alegre cançó i a saltar; lo mateix varen fer molts altres; alguns ballaven bé, altres malament. Un d'ells va dir: — Vaja: aquesta nit sí que hem tingut una funció extraordinària; però encara no estic pas satisfet: m'agradaria veure alguna cosa que fos més nova.

El vell, abandonant la seva por, va pensar que també li agradaria dançar; tot dient: «Passi lo que passi, encara que m'havés de morir d'aquesta feta, també vui ballar jo», va saltar del forat de l'arbre, i amb el berret que li rellescava fins al nas i amb la destal penjant-li de la cintura, va començar la dansa.

Els dimonis, amb gran sorpresa, van aixecar-se d'un bot, dient-se l'un a l'altre:

— Qui es aquest?

Però'l vell, tant aviat avançant com reculant, ara ajupintse, ara aixecant-se i fent postures per una banda i per l'altra, va fer riure de debò i alegrar tota la colla de dimonis, que deien:

— Que bé que balla'l vell! Has de venir sempre a juntar-te amb nosaltres en el nostre divertiment. Ara, perquè no fos cas que la por te privés de venir, ens has de donar una penyora.

En això'ls dimonis van consultar-se entre ells i, pensant que la llupia que tenia a la cara, que es cosa que porta

sort, seria lo que més aquell home s'estimava, li van proposar de treure-li.

El vell va respondre:

— Tinc aquesta llupia desde fa molts anys, i sense una raó justificada no voldria desfer-men; però us la podeu quedar, o un ull, o el nas, si voleu.

Allavors els dimonis li varen pitjar i estirar la llupia, fins que li van arrencar sense fer-li gens de mal, i se li varen endur com una seguretat de que'l vell tornaria. Al cap de poca estona'l dia va clarejar i els aucells van començar els seus cants: per això'ls dimonis van desaparèixer en un moment.

El vell va tocar-se la cara i se la trobà llisa i sense que la llupia hi hagués deixat cap rastre. No va recordar-se més de fer la llenya, enllestint-se d'anar cap a casa. Quan la seva dòna'l va veure, amb gran sorpresa va dir-li:

— Què t'ha passat?

I ell li va explicar tot lo que li havia succeït.

Vet-aquí que entre'ls seus veïns hi havia un altre vell que tenia una gran llupia a la galta esquerra. Sentint a parlar de com el vell ho havia fet pera treure-s la llupia, va pensar que, seguint el mateix plan, també ell podria treure-s la seva. Amb això se n'anà a ficar-se al forat de l'arbre, i allí va esperar que'ls dimonis arribessin. A la mateixa hora varen comparèixer, tal com el vell havia dit. Varen seure fent rodona, van beure vi i van mirar d'alegrar-se de la mateixa manera que havien fet l'altra vegada.

El vell, espantat i tremolant, va sortir del forat de l'arbre. Els dimonis el varen rebre d'allò més bé, tot dient:

— El vell ha tornat! Apa, que mirarem com balla.

Però aquell vell no era traçut i no va ballar tant bé com l'altre.

Els dimonis cridaven:

—Eh! Balles malament, i com més va pitjor ho fas. Mira: te tornarem la llupia que'ns vas donar com a penyora.

Tot seguit un dimoni va portar la llupia i va encastar-li a l'altra banda de cara. Així es que'l vell va entornar-sen casa seva amb una llupia a cada galta.

EL MIRALL DE MATSUYAMA

JA fa molt temps que en un poblet tranquil vivien un home, encara jove, i la seva muller. No tenien altra criatura sinó una nena, que tots dos estimaven amb tot el cor. No us puc dir com se deien perquè'l temps no ha conservat llurs noms; però lo que sí puc dir-vos es el lloc ont vivien, que era Matsuyama, en la província d'Etxigo.

Una vegada va succeir que, mentres la noia era encara molt petiteta, el pare va tenir d'anar a la ciutat gran, la capital del Japó, per qüestions de negoci. Era massa lluny perquè la mare i la nena poguessin anar-hi. Amb això va anar-sen tot sol, després d'haver-ne pres comiat i d'haver-los promès que'ls portaria algun present.

La mare mai havia estat més lluny que al poble veí, i, per més que fes el cor fort, estava una mica espantada de pensar que'l seu marit empenia un viatge tant llarg. Per altra part, també estava un xic orgullosa, perquè'l seu home hauria sigut el primer d'aquells voltants que hauria visitat la gran ciutat ont viu el rei i els grans personatges,

i ont hi havien tantes coses hermoses i dignes d'esser vistes.

A la fi, arribant el temps en que'l seu marit havia de tornar, va empolainar la nena lo millor que va poder i ella va posar-se un vestit blau que sabia que an ell li agradava molt.

Podeu pensar si'n va estar de contenta la bona dòna al veure-l venir bo i sà, i si la nena feia ball-manetes rient d'alegria al veure les joguines que'l seu pare li havia portat! Va tenir molt pera contar de tantes meravelles com havia vist durant el viatge i a la ciutat.

— A tu t'he portat una cosa molt bonica, — va dir a la seva dòna. — Sen diu un mirall. Mira i diga-m què hi veus a dintre.

Li va entregar una capsa de fusta blanca, en la qual, a l'obrir-la, va trobar-hi una peça de metall rodona. D'una cara era blanca lo mateix que argent gebrat i ornada amb figures d'aucells i flors; de l'altra era lluenta lo mateix que'l cristall més clar. En ell va mirar-se la jova mare amb sorpresa i delícia, perquè en el seu fons veia que se la mirava an ella una cara alegre i riallera, de llavis encesos i ulls brillants.

— Què hi veus? — va tornar-li a dir el marit, complagut de veure-la tant parada i content de mostrar que alguna cosa havia après durant la seva ausència.

— Veig una dòna maca que m'està mirant i que mou els llavis com si estés enraonant, i, quina cosa més extraña!, duu un vestit blau igual que'l meu.

— Vaja, tonta: es la mateixa cara teva la que veus, — va fer el marit, boi orgullós de saber quelcom que la seva dòna ignorava. — D'aquesta peça rodona de metall sen diu un mirall. A la ciutat no hi ha ningú que no'n tingui un

... i si la nena feia ball-manetes rient d'alegria al veure les joguines...

a casa. Lo que es que aquí al camp no se n'ha vist cap abans d'aquest.

La dòna va quedar encantada amb el present, i per espai d'alguns dies no's cansava mai de mirar-s'hi. Hem de pensar que ella era la primera vegada que veia un mirall, així com també era la primera vegada que veia reflectida la seva bonica cara. Però, considerant aquell meravellós objecte massa preciós pera l'ús diari, aviat va tancar el mirall a la seva capsa i va desar-lo amb molt compte entre'ls seus més preuats tresors.

Van passar anys i més anys, i marit i muller encara vivien feliços. La joia de llur vida era la filleta, que anava pujant essent la vera imatge de sa mare, i era tant afectuosa i obligadora que de tothom se feia estimar. La mare, contemplant-la tant bonica, conservava ben desat el mirall, de por que tot mirant-s'hi no's tornés més presumida i vanidosa. Mai n'hi parlava, i, en quant al pare, ja no's recordava més del mirall.

Així va ser que la noia anava creixent tant senzilla com sa mare havia sigut, i ignorava que fos maca, com ho hauria sabut si s'hagués vist reflectida en el mirall.

Però va venir una desgracia a la ditxosa i curta familia. La bona, l'afectuosa mare, va caure malalta, i, malgrat que la filla no parava de cuidar-la tant de dia com de nit amorosament, va anar de mal a pitjor, fins que, perduda tota esperança, s'havia de morir.

Quan va conèixer que estava a punt de deixar pera sempre'l seu espòs i la filla, la pobra dòna s'entristí molt, pensant la falta que faria als sers estimats, als quals devia abandonar, i sobre tot a la seva filleta.

La cridà pera que se li acostés, i al tenir-la aprop li va dir:

... promet-me que't miraras en aquest mirall... en ell me veuras a mi...

— Filleta del meu cor, ja sabs que estic molt malalta; aviat me moriré, i us hauré de deixar solets a tu i al teu estimat pare. Quan ja no hi seré, promet-me que't miraras en aquest mirall cada vespre i cada matí: en ell me veuras a mi, i sabras que encara vetllo per tu.

— Pare: en el mirall cada dia hi veig la meua estimada mare i hi enraono

Amb aquestes paraules va treure-s el mirall del lloc ont el tenia amagat i va entregar-lo a la seva filla.

La noia ho va prometre, amarada de llagrimes, i la mare, ja amb més calma i resignació, morí al cap de poc temps.

La filla, bona i obedient, no va oblidar l'últim encàrrec de sa mare, sinó que cada matí i cada vespre treia'l mirall de la capsa i s'hi mirava i remirava llarga estona. Allí hi apareixia la visió resplendent i somrienta de sa perduda mare, no la palida i malalta dels darrers temps, sinó l'hermosa mare d'any enrera. A la nit li explicava les tristeses

i dificultats del dia acabat; al matí se mirava amb simpatia pera que l'encoratgés en tot lo que'l nou dia li guardava.

No passava dia que no visqués sense la vista de sa mare, esforçant-se encara en complaure-la com havia procurat mentres era viva, curosa sempre d'estalviar-li la més petita pena ni d'ofendre-la.

La seva més gran satisfacció era poder-se posar davant del mirall i dir-li: «Mare, avui he estat tal com tu hauries volgut que fos».

Veient-la que séns falta cada vespre i cada matí la noia's mirava en el mirall i semblava tenir-li conversa, el seu pare va preguntar-li la raó de tant extranya conducta.

— Pare, — li contestà, — en el mirall cada dia hi veig la meva estimada mare i hi enraono.

Allavors li va explicar la voluntat de la seva mare al morir, i com sempre ella havia procurat complir-la.

Emocionat per tanta senzillesa, per tanta fidelitat i amorosa obediència, el pare va plorar de pietat i amor. I no va tenir cor de dir a sa filla que l'imatge que veia en el mirall no era més que la reflexió de sa dolça cara, que amb tanta simpatia, cada dia que passava, s'anava assemblant a la seva difunta mare.

El vell que fa florir els arbres morts

UNA vegada, en el temps antic, vivia una felicitosa parella de vellets, qual únic consol era un gocet molt bufó.

Un dia'ls dos vells van ensopegar-se a cavar en un lloc ont el goç havia gratat, i van trobar una gran quantitat d'or.

Al costat vivia un matrimoni molt dolent que, sabent la bona fortuna dels seus veïns, varen voler lo mateix i van demanar-los el goç. Els el van deixar, més el goç de cap manera volia gratar la terra, fins que li varen forçar. Després de cavar de valent, sols van trobar-hi porqueria. Tanta rabia'ls agafà que varen matar el goç i en acabat van enterrar-lo al peu d'un abetó a la vora del camí.

L'abetó's posà a créixer d'una manera considerable, i el bon vell va serrar-lo pera fer-ne un morter d'arroç. Quan hi posaven ordi pera moldre, o qualsevol altre gra, la grana anava augmentant en gran profusió fins que vessava del morter, donant-n'hi molt més que no n'hi havia posat.

El vell dolent, envejós i gelós encara, va demanar al

seu veí que li deixés el morter. Però quan sen va servir, el morter va caure a troços, rosegat pels corcs. Va tirar-lo al foc i el va cremar.

El bon vell va arregar les cendres del seu morter, i va veure que tirant-les sobre'ls arbres morts florien.

El príncep de l'encontrada, sabent això, féu compa-
rèixer el bon vell i va donar-li or, plata i peces de seda en
gran quantitat. Ja mai més va ésser conegut sinó amb el
nom d'*El vell que fa florir els arbres morts*.

El veí, aquesta vegada, encara va voler fer la provatura
i ensajar de fer créixer flors sobre'ls arbres secs amb la
cendra del morter cremat. Però tot seguit que'n va pendre
un grapat pera tirar-lo davant del príncep, en comptes de
fer créixer les flors, el príncep va rebre tota la cendra als
ulls. El féu omplir de cops pels seus criats, i el vell dolent
va escapar-se amb gran pena, el cap esbadellat i tot cobert
de sang.

La seva dona l'esperava amb impaciència i, veient-lo
venir de lluy, va pensar: «El meu marit ha sigut recom-
pensat, car el veig venir tot vestit de porpra». Però men-
tres ella s'illusionava i el seu marit s'anava acostant, va
convençer-se, a la fi, que'ls vestits de porpra eren de sang.

El vell dolent se posà al llit, i al cap de poc va morir.

La Rondalla del Dijous

No més val 10 centims cada setmana

SUSCRIPCIÓ ANYAL, 5 PTES.

Cada any formarà dos bonics volums de 424 planes cada un, profusament ilustrats per diversos artistes

RONDALLES PUBLICADES

1. La Favera. La Carabaceta del pobre.
2. L'Abet.
3. L'hermosura del món. El rei i un carboner.
4. El Patufet.
5. El Castell de l'Amor. La montanya del Fai. La Tirote-lla.

6. La Dòna d'Aigua. El Pastor de Middvai.
7. Espigueta de Mill. La dòna que sempre trobava bé tot el que feia i el seu home. El Gall.
8. El vell i els dimonis. El mirall de Matsuyama. El vell que fa florir els arbres morts.

El número 9 de la Rondalla serà:

LES FLORS DE LA BOCA

Explicada per la senyora Pepa. — Il·lustració de l'Apa

Compreu la

Biblioteca popular de "L'Avenc"

Literatura, Art, Historia, Teatre, Filosofia, etc.

S'HAN PUBLICAT JA 87 VOLUMS

Edició usual, 50 centims; en paper satinat, una pesseta